

Prof. dr hab. inż. arch. Małgorzata Chorowska
Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej
Katedra Historii Architektury, Sztuki i Techniki
Ul. B. Prusa 53/55

RECENZJA

Oceniająca dorobek naukowy, dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski
Dr Katarzyny Dareckiej ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, w dyscyplinie Architektura i Urbanistyka

Podstawy opracowania

- Uchwała Rady Naukowej Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Gdańskiej z dnia 3 czerwca 2025 r. podjęta na podstawie przepisów art. 221. Ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. , poz. 1668, ze zm.)
- Pismo Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Gdańskiej prof. dr hab. Inż. arch. Lucyny Nyki
- Dokumentacja złożona przez Habilitanta jako załącznik do wniosku stopnia doktora habilitowanego z dnia 19 marca 2025 r.
- Rada Doskonałości Naukowej. Postępowanie dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego. Poradnik aktualizowany z dnia 9 sierpnia 2023

Informacja ogólna o Kandydacie

Dr Katarzyna Darecka w 1984 r. ukończyła Państwowe Policealne Studium Plastyczne w Tarnowie i uzyskała tytuł Technika sztuk Plastycznych w specjalności konserwator zabytków rzemiosła artystycznego i dzieł sztuki, konserwacja mebli. Tytuł magistra uzyskała w 2001 r. po ukończeniu studiów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, na kierunku Ochrona Dóbr Kultury, w zakresie konserwatorstwa. Tytuł doktora nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka został Jej nadany w 2013 r. przez Radę Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej na podstawie rozprawy: „Okna w Gdańsku od XIV do lat 30. XX wieku. Stolarka, oszklenie, okucia” wykonanej pod kierunkiem prof. Aleksandra Piwka. W 2015 r. uzyskała stanowisko kustosa dyplomowanego nadany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Działalność zawodową rozpoczęła w latach 1985–1988 w Spółdzielni Pracy Wytwórców „NOWA” w Sopocie jako konserwator zabytków rzemiosła artystycznego. Latami 1992–1998 prowadziła działalność konserwatorską w firmie „Skarabeusz” jako konserwator zabytków rzemiosła artystycznego i detali wystroju wnętrz. W latach 2003–2005 pracowała w Urzędzie Ochrony Zabytków w Gdańsku jako Inspektor ds. zabytków ruchomych oraz stolarki okiennej.

Od 2004 r. do chwili obecnej pracuje w Muzeum Gdańska (MG), Pracownia Konserwacji Architektury.

Ocena osiągnięcia naukowego w postaci monografii naukowej: Katarzyna Darecka, *Drzwi i wrota w Gdańsku od średniowiecza do współczesności*, Gdańsk 2024, wydanej przez Politechnikę Gdańską (ISBN: 978-83- 64333-51-4) i Muzeum Gdańska (ISBN: 978-83-967183-0-3), ss. 431.

Ocenę monografii naukowej rozpocznę od uzasadnienia ważkości tematyki podjętej przez Habilitantkę, zwłaszcza dla dyscypliny architektura i urbanistyka.

Drzwi i wrota bramne od zarania dziejów budownictwa i architektury stanowiły istotną część budynku ze względu na bezpieczeństwo mieszkańców, komfort termiczny, a przede wszystkim jego estetykę. Ta ostatnia miała niebagatelne znaczenie w przypadku dzieł architektury sakralnej i rezydencjonalnej, a taką w dużej mierze zajmuje się Autorka z racji jej doświadczeń zawodowych i zatrudnienia w Muzeum Gdańska. Zasadność podjęcia tematyki stolarki drzwiowej jest to oczywiste dla wszystkich, którzy zajmują się zarówno historią architektury i urbanistyki, jak i teorią konserwacji zabytków, a także praktyką budowlaną, konserwatorską i twórczą, prowadząc prace projektowe, wykonawcze, bądź nadzorcze dotyczące dzieł architektonicznych. Jest ona ważna również z punktu widzenia nauczających historii architektury i sztuki, a zwłaszcza styloznawstwa. We ośrodku wrocławskim, specjalizującym się na równi Politechniką Krakowską tematyką projektowania w środowisku zabytkowym i badaniami architektury historycznej praca ta została przyjęta z entuzjazmem, podobnie jak poprzednia monografia dr Katarzyny Dareckiej dotycząca zabytkowej stolarki okiennej. W polskiej literaturze od czasu pionierskich prac profesora Jana Tajchmana nie było całościowego opracowania rozwoju stolarki drzwiowej w układzie historycznym, a już z pewnością nie było dzieła tak kompletnego w ujęciu tematu od typologii konstrukcji zaczynając, a kończąc na kolorystyce i sposobach zabezpieczania przed korozją żelaznych gwoździ.

Tym, co wyróżnia pracę dr Dareckiej jest właśnie całościowość opracowania, wynikająca z osobistych doświadczeń zawodowych Autorki, która w procesie poznawczym łączy rozmaite role będąc badaczem, projektantem opracowującym programy konserwatorskie, a nierzadko wykonawcą tych prac, co zmusza do wszechstronnej oceny obiektu swych działań. Jako badacz dokonuje rozpoznania konstrukcji i materiału, cech stylistycznych dekoracji, stratygrafii powłok malarskich, co w efekcie prowadzi do ustalenia metryki obiektu i chronologii jego dalszych przemian. Jako artysta – konserwator dzieł rzemiosła artystycznego dokonuje oceny walorów artystycznych poszukuje dlań ewentualnych wzorców i szerszego kontekstu porównawczego, rozpoznaje funkcję drzwi jaką pełniły we wnętrzu architektonicznym i symboliczny przekaz jaki niosła ze sobą ich dekoracja. Wszystkie te treści zostały obszernie omówione w poszczególnych rozdziałach pracy poświęconym drzwiom i wrotom bramnym Gdańska w kolejnych okresach stylistycznych, jak średniowiecze (XIV-XVI w.), renesans (od lat 30. XVI w. – poł. XVII w.), barok (2 poł. XVII-poł. XVIII w.), rokoko (2 poł. XVIII-w), klasycyzm (1 poł. XIX w.), historyzm, eklektyzm i secesja (2 ćwierć XIX w.-2 dekada XX w.), aż po modernizm i inne trendy lat 1920-1940. Całość poprzedziło omówienie rozwoju drzwi z terenów Europy i Polski, przedstawienie stanu badań nad stolarką drzwiową w piśmiennictwie polskim i niemieckim oraz omówienie współczesnej literatury obcojęzycznej. Ukazanie w syntetyczny sposób rozwoju konstrukcji formy i kolorystyki stolarki drzwiowej w Europie stanowiło nie tylko znakomity wstęp do szczegółowego omawiania tej tematyki na przykładach z Gdańska, ale też nowatorski wkład w historię architektury europejskiej. Autorka oparła go bowiem nie tylko na materiałach rozproszonych po obecnie

dostępnym piśmiennictwie, lecz głównie na podstawie obserwacji własnych, dokonanych podczas objazdów studialnych naszego kontynentu.

Osiągnięciem badawczym w rozdziale, w którym została omówiona XV-wieczna stolarka drzwiowa z terenu Gdańska, było zebranie wielu przykładów jednorodnych, dekoracyjnych drzwi w konstrukcji deskowo-spongowej z nałożonymi kratownicami w układzie rombowym, tworzącym ślepy maswerk z motywem czwórliścia. Habilitantka dowiodła, że można uznać je za gdańską specjalność, bo mimo podobieństw do drzwi z Torunia i Królewca nigdzie w Europie nie stwierdzono takiej formy. Odtworzona w wyniku jej badań pierwotna kolorystyka składała się z barw kontrastowych: czerwonej, zielonej, ugrowej i czarnej.

Jeśli chodzi o stolarkę XVI-XVII wieczną, to co do generalistów środowisko gdańskie bazowało na wzorach płynących z architektury hanzeatyckiej, lecz mając w swoim składzie takich artystów jak choćby Vredeman de Vries – malarz, architekt, teoretyk architektury – realizowało dzieła wybitne także w zakresie stolarki drzwiowej, wyróżniające się wysoką klasą artystyczną snycerki, intarsji, czy wymalowań. Ogromnym walorem dydaktycznym i aplikacyjnym pracy dr Katarzyny Dareckiej było jednak nie tyle epatowanie bogactwem gdańskich średniowiecznych czwórliści czy manierystycznych rollwerków, do czego wystarczyłyby dobre fotografie, lecz szczegółowo rozrysowaną konstrukcją skrzydeł drzwiowych i ościeżnic, z podaniem pełnych wymiarów dech i połączeń stolarskich. Jest to materiał, na którym można się uczyć i z którego można czerpać inspiracje do działań projektowych, zarówno polegających na odtwarzaniu materii historycznej jak i na projektowaniu form współczesnych, mających korespondować z zabytkowym otoczeniem. W tym ostatnim przypadku najbardziej inspirujące jako wzorce były rozwiązania proste i masywne, o nieprzegadanej dekoracji, rekrutujące się na ogół spośród drzwi zewnętrznych. Takich przykładów można znaleźć w pracy Habilitantki bardzo wiele, przykładem blachą obite drzwi frontowe ratusza Głównego Miasta, drzwi do pomieszczenia Św. Krzysztof w tym ratuszu, drzwi do zakrystii kościoła św. Katarzyny, drzwi do Wieży Więziennej, Zespołu Przedbramia ul. Długiej, a także drzwi wewnętrzne zamykające 4 kondygnację tej wieży, stolarka z kościoła pocysterskiego w Oliwie, frontowe drzwi kościoła św. Jakuba i Bożego Ciała. Bardzo wdzięczne przykłady kryją się także wśród rozwiązań wrót w przejazdach bramnych, XVI – XVIII wiecznych (rozdział 5) pochodzących z twierdzy Wisłoujście, Zespołu Przedbramia Bramy Wyżynnej i Bramy Żuławskiej.

Ważne stwierdzenia Habilitantki padły w odniesieniu do kolorów stosowanych powszechnie w średniowieczu i wczesnym okresie nowożytnym, tym bardziej, że odkłamywały powszechnie panujące stereotypy. Była to ciemna czerwień bardzo często stosowana w XIV-XVI w. i zieleń miedziowa, niemal równie licznie potwierdzona w badaniach dr Dareckiej, a stosowana w przypadku drzwi i wrót bramnych w tym samym czasie co czerwień, a jeszcze bardziej popularna w XVII w. Oba te kolory były zestawiane kontrastowo ze srebrzyście cynowanymi łepkami gwoździ. Obecnie w praktyce konserwatorskiej przeważa tendencja do zatrzymania prac na etapie technicznej konserwacji zachowawczej, bez wchodzenia w rekonstrukcje kolorystyczne nawet wówczas gdy istnieją przesłanki i pełna wiedza niezbędna do jej wykonania oraz do uzupełniania ubytków choćby techniką odwracalną, czyli możliwą do usunięcia. W przypadku dwóch spektakularnych obiektów – drzwi zamykających zakrystię w kościele św. Jana i klasycystycznych drzwi do kamienicy przy ul. Rycerskiej 10 zdecydowano się jednak na przywrócenia pełnej kolorystyki – w jednym przypadku pierwotnej, a w innym tej, która była najpełniej rozpoznana i interesująca. Autorka (i słusznie) określiła się być zwolenniczką takiego rozwiązania. Jeśli chodzi o stolarkę XVIII-wieczną to w gdańskim materiale zabytkowym zachowało się znacznie mniej przykładów stolarek drzwiowej, dlatego

Habilitationka zastrzegła, że wyniki badań kolorystycznych mogą nie być w pełni reprezentatywne. Niemniej ujawniły one przewagę kolorów stonowanych – różnych odcieni szarości, oliwki, błękitu, a czasem czerni i złocię wybranych elementach dekoracyjnych. Ogromnym walorem omawianej pracy są komputerowe rekonstrukcje pierwotnych wymalowań stolarki drzwiowej, które wizualizują nam świat utraconych barw i uzupełniając suche wyniki badań stratygraficznych warstw malarskich i badań fizykochemicznych pigmentu i spoiwa.

W przypadku badań nad solarką drzwiową z XIX i 1 poł. XX w. to wyniki przeprowadzonego porównania istniejących do dziś egzemplarzy z oryginalnymi projektami zachowanymi w Aktach Policji Budowlanej doprowadziły do stwierdzenia, że architekt – główny projektant – zwykle rysował tylko ogólne podziały drzwi, pozostawiając inwencję projektową po stronie wykonawców – stolarzy lub innych osób sporządzających rysunki warsztatowe już w fazie budowlanej. Obserwacje i wnioski dr Dareckiej w pełni zgadzają się z obserwacjami poczynionymi przez badaczy architektury wrocławskich kamienic i budowli użyteczności publicznej z tego okresu.

W zakończeniu Autorka przedstawiła ewolucję działań konserwatorskich prowadzonych na materii stolarki drzwiowej od poł. XIX do czasów obecnych rozpoczynając od dramatycznego pytania „Ochrona czy niszczenie”? Z tonu jej wypowiedzi wynikało jednak, że działania konserwatorskie podejmowane przed II wojną światową jak i po wojnie, podczas odbudowy kamienic Głównego Miasta wypadają ocenić bardzo pozytywnie. W Rozdziale 13, będącym swoistym epilogiem recenzowanej monografii w dużej mierze Autorka opowiedziała historię powojennych prac polskich konserwatorów zabytków oraz rzemieślników różnych specjalności, wykonywanych w ramach PP PKZ (Przedsiębiorstwa Państwowego Pracowni Konserwacji Zabytków) oddział w Gdańsku. Autorka podkreśliła pełny profesjonalizm, pietyzm i zarazem nowoczesne podejście powojennych konserwatorów, korzystających z wyników badań fizykochemicznych i wykonujących na podstawie historycznych wzorów w pięknym rysunku odręcznym projekty elementów dekoracyjnych, które następnie były realizowane na wysokim poziomie artystycznym oraz stolarskim („jaki współcześnie jest trudno uzyskać” - cyt.). Powojenne projekty zachwyciły Habilitationkę szczegółowością rozwiązań technicznych i precyzją rysunków, a opowieść o tym etapie polskiej myśli architektonicznej i konserwatorskiej również stanowi osiągnięcie badawcze dr Dareckiej, gdyż jak dotąd zagadnienie to pozostawało poza głównym nurtem zainteresowań badaczy.

Na koniec chciałabym odnotować bardzo wysoki poziom edytorski recenzowanej pracy, znakomite przygotowanie materiału ilustracyjnego zarówno archiwalnych zdjęć czarno-białych, jak współczesnych – kolorowych, a przede wszystkim eleganckich, precyzyjnych rysunków autorstwa Habilitationki.

Ocena cyklu powiązanych tematycznie 5 artykułów naukowych

pt. „Konserwacja i adaptacja zabytków architektury do pełnienia nowych funkcji użytkowych – zwłaszcza muzealnych”, na które złożyły się:

- K. Darecka, *Badania, konserwacja i adaptacja przyziemia ratusza Głównego Miasta Gdańska*, „Wiadomości Konserwatorskie”, 2019, nr 58, s. 133-143;
- K. Darecka, K. Piątkowska, E. Ratajczyk-Piåtkowska, *Metodologia i metodyka odtwarzania stolarki okiennej w zabytkowych obiektach. Muzeum Bursztynu w Wielkim Młynie*, „Wiadomości Konserwatorskie – Journal of Heritage Conservation”, 2023, nr 75, s. 129-143; <https://doi.org/>;
- K. Darecka, A. Kriegseisen, *Wieniec, kamieniczki oficerskie i latarnia Twierdzy Wisłoujście w Gdańsku. Badania, konserwacja, adaptacja. Wybrane zagadnienia*, „Wiadomości Konserwatorskie – Journal of Heritage Conservation”, 2025, nr 81;

- M. Bigoś-Bojarska, K. Darecka, *Zespół Przedbramia ulicy Długiej w Gdańsku. Prace konserwatorskie i adaptacyjne*, [w:] *Spotkania Malborskie im. Macieja Kilarskiego*, red. A. Dobry, wydawnictwo Muzeum Zamkowego w Malborku, Malbork 2010, cz. 1-3, s. 225-242;
- K. Darecka, *Brama Wyżynna. Konserwacja i adaptacja obiektu historycznego do współczesnych funkcji*, „Renowacje i Zabytki”, 2013, nr 3, s.117-121.

Prace składające się na powyższy cykl cechuje bardzo duża spójność merytoryczna i metodologiczna. Zrelacjonowano w nich sposób postępowania z obiektami zabytkowymi, które zostały zaadaptowane do funkcji muzealnych, a na który złożyły się rozbudowane analizy źródeł pisanych, ikonograficznych, zebranie materiału porównawczego, wyników ekspertyz geologicznych, konstrukcyjnych, biologicznych, mikrobiologicznych, a także badań archeologicznych, architektonicznych i konserwatorskich. Te ostatnie w odniesieniu do całości obiektu ze szczególnym uwzględnieniem stolarki drzwiowej przeprowadzała na ogół sama Habilitantka in situ, przy pomocy wszelkich możliwych środków nowoczesnych i tradycyjnych, łącznie z np. wzornikami form profili, drucikami i lusterkiem do ustalenia połączeń stolarskich. Niezaprzeczalnym walorem naukowym zaprezentowanego cyklu jest właśnie wskazanie pełnej metodologii postępowania z zabytkiem architektury od analiz przedprojektowych po działania projektowe i wykonawcze.

Podsumowanie całości dorobku publikacyjnego w liczbach:

- 2 monografie jednoautorskie, z których jedna stanowiła publikację po doktoracie, a druga została zgłoszona we wniosku habilitacyjnym jako osiągnięcie naukowe – wg punktacji MEiN – 2 x 80 pkt,
- współautorstwo 3 monografii naukowych, wydanych przez wydawnictwa spoza wykazu ministerialnego,
- 19 jedno- i współautorskich rozdziałów z monografiach naukowych opublikowanych przed uzyskaniem stopnia doktora,
- 3 jednoautorskie artykuły opublikowane w Wiadomościach Konserwatorskich przed uzyskaniem stopnia doktora, które wg ówczesnej punktacji przyniosły 16 pkt ministerialnych,
- 3 jednoautorskie artykuły opublikowane w Wiadomościach Konserwatorskich po uzyskaniu stopnia doktora, za 116 pkt ministerialnych
- 1 współautorski rozdział w monografii, wyd. Muzeum Zamkowe w Malborku
- 1 autorski i 2 współautorskie artykuły w czasopiśmie „Wiadomości Konserwatorskie” - 3 x 100 pkt ministerialnych,
- 1 artykuł autorski w czasopiśmie „Renowacje i Zabytki”, spoza wykazu ministerialnego - 5 pkt.

Sumarycznie osiągnięcia Habilitantki mierzone w punktach ministerialnych wynoszą 571 pkt, co stanowi bardzo dobry wynik, tym bardziej, że nie jest ona poddawana okresowej ewaluacji.

Ocena działalności zawodowo – twórczej (projektowej, konstrukcyjnej lub technologicznej)

Działalność konserwatorsko-projektowa stanowi bardzo istotną pozycję w całokształcie dokonań zawodowych Habilitantki, na równi z działalnością naukową. Obie są nierozdzielnie z sobą powiązane, bo z jednej strony przeprowadzone badania służą wypracowaniu

właściwych rozwiązań projektowych, a z drugiej - dostarczają materiałów do artykułów naukowych i prac syntetycznych. Jeśli chodzi o dorobek ilościowy to jest on ogromny. W wykazie prac zostało przywołanych 14 pozycji w odniesieniu do badań architektoniczno-historyczno-konserwatorskich detalu architektonicznego, wykonanych przed doktoratem oraz 7 opracowań zabytkowej stolarki okiennej i drzwiowej z różnych budynków z terenu Gdańska, w tym 21 programów konserwatorskich.

Osobną aktywność stanowił udział Habilitantki w dużych projektach architektonicznych, w zakresie wykonywania jej autorskich projektów rekonstrukcji historycznej stolarki okiennej i drzwiowej. Dotyczyły one niestandardowej stolarki, łączącej estetykę charakterystyczną dla danego okresu stylowego ze współczesnymi rozwiązaniami technicznymi. Przy tych zadaniach Habilitantka współpracowała z głównymi architektami prowadzącymi projekty. W latach 2002-2005 konsultacji udzielał jej prof. Jan Tajchman. Przed uzyskaniem stopnia doktora Habilitantka wzięła udział w wykonywaniu 6 takich projektów, głównie stolarki okiennej, natomiast po doktoracie aż 19. Miała także swój udział w nadzorach konserwatorskich prac prowadzonych przy najważniejszych budowlach zabytkowych Gdańska.

Wg relacji samej Habilitantki jej największym osiągnięciem w pracy badawczej, projektowej i konserwatorskiej jest przywrócenie historycznej architekturze Gdańska właściwej formy stolarki okiennej wraz z kolorystyką. Jako recenzentka dorobku zawodowo-twórczego dr Katarzyny Dareckiej w pełni podzielam ten pogląd. Nie tylko w Gdańsku, lecz także na Dolnym Śląsku w przekonaniu inwestorów, a nawet konserwatorów panuje opinia, że okna w zabytkach powinny mieć szczebliny i być pomalowane na białe (ewentualnie ecru lub kolor ciemnego dębu). Rombowe szybki w ołowianych ramkach nie wchodzą w grę, nawet w przypadku architektury z XIV-XVI w. i nawet wtedy gdy te szybki i rameczki zostały odkryte w wykopie archeologicznym usytuowanym tuż pod wybitym oknem, bo przecież byłaby to ... rekonstrukcja. Odwrócenie tego trendu i przywrócenie historycznej poprawności stolarki okiennej jest bezsprzecznie wielkim osiągnięciem dr Dareckiej.

Osiągnięciem niezwykle prestiżowym było natomiast uzyskanie przez zespół, w którym dr Darecka odgrywała istotną rolę ogólnopolskiej nagrody Sybilla XXXVIII w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku 2017 w kategorii Konserwacja i ochrona dziedzictwa kultury za realizację „Od Komory Palowej do galerii Palowa. Badania – Konserwacja – adaptacja”.

Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Habilitantka jako swój główne miejsce pracy zawodowej wskazała Muzeum Gdańska (Pracownia Konserwacji Architektury), z którym wiąże też swoją główną aktywność naukową i artystyczną. Działalność ta polega na badaniu i opracowywaniu zbiorów, a w jej konkretnym przypadku stolarki drzwiowej i okiennej, detali architektonicznych oraz elementów wystroju wnętrz najważniejszych zabytków architektury Gdańska, jak Ratusz Głównego Miasta, Twierdza Wisłoujście, Dwór Artusa, Dom Uphagena, Zespół Przedbramia ul. Długiej, Wielki Młyn, Brama Wyżynna i Dwór Ernstal. Naukowe aspekty jej pracy są bezsprzeczne czego dowodzi dorobek publikacyjny.

Dr Katarzyna Darecka realizując zadania związane z pracą na rzecz Muzeum Gdańska wielokrotnie podejmowała współpracę z innymi instytucjami nauki lub kultury, jak Instytut Herdera w Marburgu, z którym współpracuje od 2010 r., a w 2019 r. odbyła tam miesięczny staż naukowy. Współpraca z Wydziałem Architektury Politechniki Gdańskiej została sformalizowana 12 listopada 2015 r. i zawarta na czas nieokreślony. Obejmuje ona wspólne

prorowadzenie badań architektoniczno-konserwatorskich zabytków architektury, co zostało sfinalizowane w przypadku badań przyziemia Ratusza Głównego Miasta Gdańska oraz dawnego Sierocińca, dawnego szpitala Bożego Ciała i Dworu Ernsttal.

Ponadto do staży krótkotrwałych można zaliczyć jej wyjazdy studyjne do ratuszy w Bremie, Lubece, Luneburgu, Ratyzbonie, Toruniu, Chełmnie, Wrocławiu oraz Pałacu Dożów w Wenecji, a także współpracę z Uniwersytetem w Pavii.

Uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych (tzw. w grantach):

Nie wykazane w Autoreferacie.

Ocena działalności dydaktycznej

Dr Katarzyna Darecka nie jest pracownikiem dydaktycznym wyższej uczelni dlatego jej działalność dydaktyczna nie była zbyt obfita. Niemniej, realizowała zajęcia dydaktyczne dla studentów na Politechnice Gdańskiej, w ramach swych dodatkowych aktywności, które obejmowały:

- w latach 2009-2014 na Politechnice Gdańskiej, na Studiach Podyplomowych przedmiot pt. „Rewitalizacja architektoniczno-urbanistyczna obszarów miejskich”, dotyczący problematyki konserwatorskiej oraz rekonstrukcji i adaptacji historycznych wnętrz na podstawie zabytków architektury należących do Muzeum Gdańska.
- w latach 2018-2019, na Politechnice Gdańskiej, na Wydziale Architektury wykłady z zagadnień historycznej stolarki historycznej w ramach zajęć „Rzemiosło architektoniczne”.
- Od 2021 r. na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu prowadzi coroczne zajęcia na studiach podyplomowych w zakresie problematyki zabytkoznawczej i konserwatorskiej architektury z tematyki historycznej stolarki okiennej i drzwiowej w Gdańsku.

Ze swej strony powiem, że dwukrotnie miałam przyjemność wysłuchania wystąpień dr Dreckiej - raz w Gdańsku, na konferencji naukowej, która odbywała się w Domu Uphagena i drugi raz we Wrocławiu, na seminarium katedralnym na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej i mogę potwierdzić, że Habilitantka wykazała się dużym talentem dydaktycznym i, przede wszystkim pasją, którą zarażała słuchaczy.

Udział w konferencjach

Przed uzyskaniem stopnia doktora Habilitantka 8 razy wzięła czynny udział w krajowych konferencjach naukowych i wygłosiła tyleż samo referatów. Po uzyskaniu stopnia doktora wzięła udział w 6 konferencjach naukowych oraz dwóch promocjach książek, podczas których wygłaszała także wykłady.

Wykłady popularnonaukowe i na zaproszenie

- 2019 - wykład w Muzeum Sopotu: „ Okna, historia, konserwacja i znaczenie w architekturze”
- 2019 – wykład w ramach Strefy Społecznej podczas Święta Wolności i Praw Obywatelskich w Gdańsku pt. „Architektura Drogi Królewskiej w widokach Gdańska. Prawda czy fantazja artystów”
- 2021 - wykład w Muzeum Sopotu: „ Okna, historia, konserwacja i znaczenie w architekturze”

- 2022 – wykład w Towarzystwie Domu Uphagena pt. „Drzwi gotyckie w Gdańsku i na Żuławach”
- 2025 – wykład na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, dla studentów kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki pt. „Historyczna stolarka okienna. Wpływ technik szklenia na rozwój i konstrukcję. Problematyka konserwatorska”,
- 2025 – wykład na otwartym seminarium Katedry Historii Architektury, Sztuki i Techniki i Katedry Konserwacji i Rewaloryzacji Architektury, na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej poświęcony historii stolarki okiennej i problematyki konserwatorskiej.

Działalność organizacyjna

Jako przykład pracy organizacyjnej Habilitantka podała swoje zaangażowanie w działalność Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków, w szczególności w organizowanie wyjść terenowych w celu zapoznania członków Stowarzyszenia z najnowszymi badaniami i pracami konserwatorsko-budowlanymi prowadzonymi przez Muzeum Gdańskie. Dodatkowo w latach 2018 i 2019 r. podczas plenerowej imprezy zainicjowanej przez Muzeum Archeologiczne i Muzeum Gdańskie Habilitantka zorganizowała warsztaty średniowiecznych technik budowlanych w specjalności wytwarzanie cegieł z gliny oraz układanie muru, kowalskiego wyrabiania zawiasów i gwoździ oraz szklenia okien techniką średniowieczną łączenia szyb przy użyciu szczepelin ołowianych. Zorganizowała także pokaz laserowego czyszczenia detali architektonicznych.

Do działalności organizacyjnej można też zaliczyć jej dwukrotny udział w komitetach organizacyjnych konferencji:

2012 - Misericordia International colloquium Restoration and Creation of Choir Stalls in the 19th and 20th centuries; członek w międzynarodowym Komitecie naukowym i organizatorka konferencji naukowej w Gdańsku,

2019 – konferencja GOTYK W GDAŃSKU (25-27.04.2019 r.) członek komitetu naukowego, współorganizatorka konferencji ze Stowarzyszeniem Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (EUROB) i Gdańską Organizacją Turystyczną.

Wykaz członkostwa w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych

- Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków oddział Gdańsk (od 2004, a od 2013 w zarządzie);
- Międzynarodowe Stowarzyszenie “Misericordia International” (w latach 2006-2014) – zajmujące się badaniem średniowiecznych stalli;
- Towarzystwo „Dom Uphagena” (od 2009) – zrzeszające historyków, historyków sztuki, architektów, konserwatorów zabytków, a także miłośników Gdańska;
- przedstawicielka Muzeum Gdańskie w Stowarzyszeniu Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (EUROB);
- przedstawicielka Muzeum Gdańskie w ICOM;
- Rzecznik Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dziedzinie detali architektonicznych, w zakresie badań i projektowania konserwatorskiego stolarki okiennej i drzwiowej oraz wyposażenia wnętrz;
- Kustosz dyplomowany.

Działalność popularyzująca naukę lub sztukę

Działalność popularyzatorska kandydatki jest wyjątkowo obfita i obejmuje działania promujące naukę, jak otwarte odczyty dla publiczności z problematyki konserwatorskiej, historii zabytków i ich detali realizowanych przez Muzeum Gdańskie. Są to również spotkania z mieszkańcami, spotkania z seniorami, nagrania do filmów pokazywanych na stronach internetowych, wywiady do multimediów, cykle spotkań: „Pora na konserwatora”, „Czwartki w Muzeum Gdańskie”, wykłady w ramach Towarzystwa Dom Uphagena, w Stowarzyszeniu Konserwatorów Zabytków oddział Gdańsk, a także szkolenia i wykłady dla przewodników po Trójmieście.

Habilitantka była także kuratorką 6 wystaw realizowanych przez Muzeum Gdańskie. a do jej zadań należało opracowanie scenariusza z tekstami do plansz, czasami projekty aranżacji i grafika plansz. Były to:

- wystawa plenerowa na temat Synagogi,
- Ratusz Głównego Miasta - wystawa na temat Komory Palowej zorganizowana na dziedzińcu i na temat dawnych wodociągów w piwnicy tego budynku,
- wystawa na temat Wielkiego Młyna zorganizowana na 1. piętrze tej budowli oraz na temat budynków o charakterze rzemieślniczym napędzanych siłą wody kanału Raduni - w przyziemiu Młyna
- wystawa przed Dworem Artusa na temat przedproży,
- Dom Uphagena – wystawa na temat historii stolarki okiennej,
- kościół św. Katarzyny, poddasze – wystawa na temat gdańskiego kowalstwa.

Wielokrotnie udzielała wywiadów radiowych, a także dla prasy czy telewizji. Ponadto brała udział w nagraniach krótkich filmów prezentowanych w internecie propagujących historię architektury zabytkowej.

Wnioski końcowe:

Podsumowując chciałabym podkreślić obfitość i wysoki poziom dorobku naukowego Habilitantki (monografii, artykułów naukowych, dzieł konserwatorskich, wystaw popularyzujących te dzieła), pod względem zarówno jej aktywności jako czynnego badacza i konserwatora zabytków stolarki okiennej i drzwiowej, jak i efektów prowadzonych przez nią badań podstawowych *in situ* oraz żmudnych prac gabinetowych. W pełni udało jej się osiągnąć cel, jakim było odtworzenie całościowego obrazu gdańskiej stolarki drzwiowej z okresu XIV-XX w. z jej formą, konstrukcją, kolorystyką i a w pewnych wypadkach także przekazem symbolicznym. Uzyskany materiał pozwolił na porównanie dokonań gdańskich artystów i rzemieślników ze stolarką drzwiową powstałą na terenie Polski oraz Europy, a także na wykazanie w przypadku dzieł powstałych w Gdańsku ich cech indywidualnych i cech typowych. Także osiągnięty został przez nią główny cel jej działalności zawodowo-twórczej, czyli przywracanie zabytkowej architekturze Gdańska drzwi i wrót bramnych właściwych pod względem form stylowych i kolorystyki, co uzyskała na drodze profesjonalnych badań, programów konserwatorskich i projektów wykonawczych. W konkluzji stwierdzam, że osiągnięcie naukowe wskazane przez Kandydatkę spełnia kryteria określone w Ustawie, a tym samym oceniam wniosek habilitacyjny pozytywnie i wnioskuję o dopuszczenie dr Katarzyny Dareckiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego, a w razie ich pozytywnego zakończenia o wyróżnienia recenzowanej pracy.

Małgorzata Chorowska
Małgorzata Chorowska